

ONKO GRANTY

PODSUMOWANIE I EDYCJI KONKURSU



Polska
Liga
Walki
z Rakiem



STRATEGIA
WALKI Z RAKIEM



Projekt został zrealizowany
przy wsparciu finansowym firmy
Roche Polska Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI:

Profilaktyka raka szyjki macicy	4
Analiza ekspercka polityki zdrowotnej ograniczającej palenie tytoniu w Polsce	6
Założenia do ustawowej regulacji centralnego zasobu próbek biologicznych	8
Koncepcja programu kształcenia koordynatorów opieki onkologicznej	10
Sojusznicy raka, czyli czynniki infekcyjne w etiopatogenezie chorób nowotworowych	12
II Konkurs Onkogranty	14
Projekty Ligi Walki z Rakiem	15
Dane kontaktowe Fundacji	16

EDUKACJA
W WALCE
Z RAKIEM

**PROFILAKTYKA
RAKA SZYJKI MACICY**

projekt autorstwa:

dr. Katarzyna
Kowalczewskiej-Grabowskiej
i dr hab. Marii
Świątkiewicz-Mośny

Profilaktyka raka szyjki macicy

Celem projektu było zgromadzenie danych na temat liczby wykonanych szczepień przeciwko HPV wśród młodych dziewcząt w Tychach od momentu wprowadzenia bezpłatnych szczepień, a także poznanie opinii tych dziewcząt i ich rodziców na temat prowadzonej na terenie miasta akcji szczepień. Zgromadzone dane pozwoliły wypracować rekomendacje związane z prowadzeniem profilaktyki raka szyjki macicy. Dodatkowo przeanalizowano działania promocyjne związane z profilaktyką raka szyjki macicy podejmowane przez samorząd i organizacje pozarządowe oraz zaproponowano katalog dobrych praktyk.

Po przeprowadzeniu badań okazało się że wiedza na temat profilaktyki raka szyjki macicy w Tychach jest wysoka, jednak nie przekłada się to na działania profilaktyczne, jakim są szczepienia przeciwko HPV. Przyczynia się do tego niewystarczająca wiedza nie temat programu realizowanego przez Urząd Miejski w Tychach. Okazało się, że społeczne poparcie dla finansowania szczepień przeciwko HPV jest wysokie, jednak działania promujące profilaktykę raka szyjki macicy nie są wystarczająco skuteczne.

Lokalne media powinny informować i wyjaśniać wszystkie kwestie związane ze szczepieniami, przedstawiać ich korzystne efekty, ale też rzetelnie informować o powikłaniach. Bardziej czytelne i zrozumiałe dla czytelników są tytuły artykułów, w których mówi się o szczepieniach i profilaktyce raka szyjki macicy, niż o HPV, ponieważ dla wielu osób skrót ten nie jest zrozumiały. Wiedza na temat realizacji programu szczepień nie jest aż tak istotna, jak wiedza o istnieniu programu. Najważniejsze wydaje się poinformowanie mieszkańców o programie bezpłatnych szczepień dostępnych dla wszystkich, bez względu na status majątkowy. Wiedza o programie może być przekazywana różnymi kanałami. Skuteczne wydają się być media lokalne, przede wszystkim portale czy fan page w mediach społecznościowych. Istotne jest również zaangażowanie odpowiednich osób do przekazywania wiedzy (lekarze, pielęgniarki, położne, osoby z doświadczeniem choroby nowotworowej).

Idealnym miejscem szerzenia wiedzy na temat profilaktyki jest szkoła, przede wszystkim dlatego, że daje szansę na dotarcie do grupy celowej - zarówno dziewczynek, jak i ich rodziców, którzy także powinni być objęci działaniami edukacyjnymi. Wydaje się, że najskuteczniejsze byłyby zajęcia edukacyjno-profilaktyczne z równoczesnym udziałem dzieci i rodziców.

EDUKACJA
W WALCE
Z RAKIEM

**ANALIZA EKSPERCKA
POLITYKI ZDROWOTNEJ
OGRANICZAJĄCEJ
PALENIE TYTONIU
W POLSCE**

projekt autorstwa:

Krzysztofa Przewoźniaka,
mgr. Jakuba Łobaszewskiego,
i mgr. Pawła Koczkodaja

Analiza ekspercka polityki zdrowotnej ograniczającej palenie tytoniu w Polsce

Celem projektu była ocena spójności obecnej edycji Narodowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu oraz Strategii Walki z Rakiem w Polsce w latach 2015-2024.

W badaniu wykorzystano tzw. metodę delficką (ang. Delphi study), w której wykorzystuje się wiedzę i opinie ekspertów z danej dziedziny. Do uczestnictwa w badaniu zaproszono 128 ekspertów z dziedziny zdrowia publicznego i polityki zdrowotnej. Poproszono ich o dokonanie oceny spójności dwóch wskazanych przez zespół badawczy dokumentów. Zebrane dane i wnioski wykorzystano do przygotowania drugiej części badania, której celem było wypracowanie wspólnego stanowiska odnośnie kwestii, w których opinie ekspertów były najbardziej rozbieżne. W drugiej rundzie badania ankietowego wzięło udział 24 ekspertów.

Analiza wyników badania pokazuje, że główne cele określone w obu dokumentach zostały ocenione jako spójne. Natomiast aż 75% ekspertów uznało konieczność uzupełnienia Strategii Walki z Rakiem o wskaźniki realizacji proponowanych działań. 71% ekspertów uznało też, że uszczegółowienia wymagają proponowane w Strategii działania w zakresie biernego palenia, edukacji zdrowotnej, egzekwowania przepisów zakazujących reklamy tytoniu oraz polityki podatkowej wobec wyrobów tytoniowych. Oba dokumenty zostały nisko ocenione w kwestii ich adekwatności do problemu używania papierosów elektronicznych oraz nowych wyrobów tytoniowych. Wyniki drugiej rundy badania, pokazały, że oba dokumenty wymagają poszerzenia o rozwiązania uwzględniające partnerstwo publiczno-prywatne i udział organizacji pozarządowych w realizowanych działaniach. Eksperci zwrócili także uwagę na niską innowacyjność proponowanych działań.

W drugiej rundzie badania eksperci ponownie uznali, że Strategię Walki z Rakiem należy uzupełnić o problematykę biernego palenia tytoniu (42% ekspertów przydzieliło najwyższą rangę temu problemowi), a w obu dokumentach koniecznie (opinia 67% ekspertów) skupić się na działaniach zapobiegających szerzącej się popularności e-papierosów i nowych wyrobów tytoniowych. Dzieci i młodzież, kobiety oraz osoby z niskim wykształceniem były najczęściej wskazywane przez ekspertów jako najbardziej priorytetowe grupy docelowe działań informacyjnych opisanych w obu dokumentach.

Wyniki badania wskazują również na potrzebę prowadzenia analizy spójności poszczególnych polityk zdrowotnych wchodzących w skład aktualnego Narodowego Programu Zdrowia.

POLITYKA
W WALCE
Z RAKIEM

**ZAŁOŻENIA DO USTAWOWEJ
REGULACJI CENTRALNEGO
ZASOBU PRÓBEK
BIOLOGICZNYCH**

projekt autorstwa:

dr hab.prof. nadzw. ALK
Przemysława Polańskiego

Założenia do ustawowej regulacji centralnego zasobu próbek biologicznych

Przeprowadzono badania porównujące obowiązujące w Polsce regulacje prawa medycznego i ochrony danych osobowych oraz regulacje międzynarodowe i te w wybranych krajach skandynawskich (Islandii, Finlandii oraz Danii). Na tej podstawie przygotowano wstępne założenia do regulacji biobanków oraz założenia do regulacji Biobanku Centralnego.

Wynikiem prowadzonych badań jest projekt założenia regulacji Centralnego Biobanku, uwzględniający także odwołania do przepisów RODO, które wchodzi w życie w maju 2018 roku. Przeprowadzone badania wskazują, że konieczne jest przyjęcie nie tylko przepisów dotyczących Centralnego Biobanku, ale także regionalnych biobanków.

Efektom projektu jest opracowanie dotyczące prawnych i etycznych aspektów biobankowości w Polsce. Aspekty prawno-informatyczne zawarte zostały w ponad 50-stronicowym opracowaniu autorstwa prof. Przemysława Polańskiego. Celem artykułu jest analiza rozwiązań prawnych funkcjonujących w wybranych państwach UE oraz stworzenie propozycji regulacji dotyczących biobanków na podstawie analizy porównawczej regulacji funkcjonujących w wybranych państwach nordyckich. W przygotowywaniu pracy uwzględniono rekomendację OECD w zakresie biobankowania materiału ludzkiego i tworzenia baz danych genetycznych do badań naukowych, a także Raport Zespołu do Spraw Molekularnych Badań Genetycznych i Biobankowania z 2012 r. pt. „Testy genetyczne dla celów zdrowotnych” oraz opracowane w 2014 r. przez MNiSW „Wytyczne dotyczące biobankowania ludzkiego materiału biologicznego”.

Zagadnienia etyczne dotyczące tego zagadnienia przedstawiono w serii artykułów dr Małgorzaty Stępień pt. „Zasada satius est ignorare jako prawo dawcy do niewiedzy o wynikach badań jego materiału, zdeponowanego w biobanku”, „Uprzedmiotowanie ludzkiego materiału biologicznego: od relikwii do biomasy” oraz „Etyczne, prawne i ekonomiczne implikacje patentowania materiału biologicznego, zdeponowanego w biobankach”.

Wg autorów projektu należy kontynuować badania porównawcze w zakresie regulacji biobanków i w jeszcze szerszym zakresie uwzględniać przepisy RODO, a także przepisy nowej polskiej ustawy o ochronie danych osobowych.

POLITYKA
W WALCE
Z RAKIEM

**KONCEPCJA PROGRAMU
KSZTAŁCENIA
KOORDYNATORÓW
OPIEKI ONKOLOGICZNEJ**

projekt autorstwa:

dr Małgorzaty Stępień

Koncepcja programu kształcenia koordynatorów opieki onkologicznej

Strategia Walki z Rakiem w Polsce 2015-2024 proponuje wzmocnienie procesów koordynacji na każdym etapie walki z rakiem poprzez, m.in. utworzenie nowej funkcji koordynatora opieki onkologicznej. Osoba taka powinna posiadać kompetencje w zakresie podstawowej wiedzy medycznej, pomocy prawnej, administracyjnej, psychologicznej i socjalnej. W związku z tym konieczne stało się opracowanie odpowiedniego programu szkoleń, którym należałoby objąć średni personel medyczny lub np. studentów kierunku zdrowie publiczne.

Celem projektu było opracowanie zarysu programu kształcenia w formie skryptu oraz prezentacji multimedialnej. Liczące 86 stron kompendium koordynatora opieki onkologicznej zawiera kluczowe informacje niezbędne takiemu specjalistce, w tym prawa pacjenta, zagadnienia związane z testamentem, zgonem, opieką i kuratelą, informacje o karcie DİLO, leczeniu uzdrowiskowym, świadczeniach pielęgnacyjnych i opiekuńczych, opiece paliatywnej, wsparciu finansowym dla chorych i ich rodzin podczas leczenia i rehabilitacji, świadczeniach dla pacjenta jako pracownika i osobach korzystających z rehabilitacji zawodowej, a także świadczeniach refundowanych ze środków publicznych przez NFZ oraz informacje o podmiotach wspomagających pacjentów onkologicznych (fundacje, stowarzyszenia, OPP, wolontariusze).

Kompendium zawiera ponadto wiele praktycznych informacji (np. jak zgodnie z wymogami prawa organizować zbiórki publiczne dla chorych na nowotwory) oraz wzory pism procesowych (m.in. testamentu, kurateli, aktu przekazania zwłok na cele badawcze itp.). Adresat skryptu znajdzie tu także przydatne linki odsyłające do takich wzorów (np. druki wniosków o przyznanie różnego rodzaju rent, druk sprzeciwu od decyzji lekarza orzecznika ZUS i in.) oraz linki do rejestrów pomocnych organizacji (stowarzyszenia, OPP). Cennym źródłem informacji dla odbiorców skryptu jest zamieszczona tu baza blisko 50 aktów prawnych. Kompendium uzupełnia dołączona do niego krótka prezentacja multimedialna, streszczająca proponowany tu zakres programu kształcenia koordynatorów opieki onkologicznej.

EDUKACJA
W WALCE
Z RAKIEM

**SOJUSZNICY RAKA,
CZYLI CZYNNIKI INFEKCYJNE
W ETIOPATOGENEZIE
CHORÓB NOWOTWOROWYCH**

projekt autorstwa:

dr n. med. Kamili Domińskiej,
dr hab. n. med. Agnieszki Wandy
Piastowskiej-Ciesielskiej

Sojusznicy raka, czyli czynniki infekcyjne w etiopatogenezie chorób nowotworowych

Celem projektu było podwyższenie świadomości społecznej młodzieży akademickiej w Łodzi i lokalnej społeczności w zakresie wpływu czynników infekcyjnych na rozwój chorób nowotworowych. W projekcie zaplanowano trzy szczegółowe cele. Pierwszym było opracowanie i opublikowanie pracy pt. „Sojusznicy raka. czyli czynniki infekcyjne w etiopatogenezie chorób nowotworowych”. Wydana w maju książka ma charakter popularnonaukowy. Jest to jedyna na polskim rynku wydawniczym publikacja w pełni poświęcona roli czynników infekcyjnych w rozwoju chorób nowotworowych. Drugim celem projektu było upowszechnienie wiedzy na temat biologicznych mechanizmów powstawania nowotworów pochodzenia infekcyjnego wśród studentów i doktorantów łódzkich uczelni. W tym celu 7 i 26 czerwca 2017 roku, na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi, zorganizowano otwarte dwugodzinne wykłady promujące treści zawarte w książce.

W ramach projektu stworzono również grę edukacyjną „Sojusznicy raka”, bazującą na tworzeniu asocjacji, czyli powiązań albo skojarzeń pomiędzy konkretnymi pojęciami, terminami czy ilustracjami (forma domina). Gra ma za zadanie ułatwić studentom przyswojenie wiedzy z zakresu czynników infekcyjnych w etiopatogenezie chorób nowotworowych. Publikacja została włączona w zakres literatury obowiązkowej dla przedmiotu „Profilaktyka chorób nowotworowych”, prowadzonego na I stopniu kierunku Biotechnologia medyczna WNBiKP. Z kolei gra edukacyjna „Sojusznicy raka” będzie stanowiła pomoc dydaktyczną w czasie zajęć seminaryjnych.

Ostatecznym celem projektu było upowszechnienie sposobów zapobiegania nowotworom pochodzenia infekcyjnego. W tym celu 20 maja oraz 20 i 30 czerwca 2017 roku zostały zorganizowane dla łódzian spotkania promujące szczepienia ochronne, badania profilaktyczne oraz właściwą higienę i przechowywanie żywności w kontekście nowotworów pochodzenia infekcyjnego.

Wersja elektroniczna publikacji została zamieszczona w zasobach Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (<http://cib.umed.lodz.pl/pliki/SOJUSZNICY-RAKA-wersja-pdf.pdf>) oraz na Platformie e-learningowej Wydziału Nauk Biomedycznych i Kształcenia Podyplomowego.



Fundacja Polska Liga Walki z Rakiem wyłoniła zwycięzców drugiej edycji konkursu na dofinansowania analiz eksperckich i projektów badawczych z obszaru walki z rakiem.

Celem konkursu jest wsparcie finansowe analiz i projektów badawczych z dziedziny polityki zdrowotnej i zdrowia publicznego w obszarze walki z rakiem, twórczo nawiązujących do dokumentu pt. Strategia Walki z Rakiem w Polsce 2015-2024 (www.walkazrakiem.pl).

W drugiej edycji ONKOgrantów ponownie można było zgłaszać projekty w dwóch kategoriach:

1. **Polityka w walce z rakiem,**
2. **Edukacja w walce z rakiem**

Spośród 25 zgłoszonych projektów Jury wyłoniło pięć zwycięskich wniosków. Są to projekty:

1. „Mobile biuro edukacji i promocji w małej miejscowości” w kategorii „Polityka w walce z rakiem”, autorstwa dr n. farm. Moniki Karasiewicz.
2. „Stan prawny i rozwiązania legislacyjne dotyczące medycyny alternatywnej i komplementarnej na świecie” w kategorii „Polityka w walce z rakiem”, autorstwa lek. Pawła Sobczuka, lek. Anny Brodziak, apl. adw. Katarzyny Lejman oraz apl. adw. Grzegorza Kukowkiego.
3. „Promocja zdrowego sposobu odżywiania i aktywności fizycznej w szkołach podstawowych na terenie miasta Bytomia” w kategorii „Edukacja w walce z rakiem”, autorstwa dr hab. Katarzyny Borzuckiej – Sitkiewicz oraz dr Kariny Leksy.
4. „Analiza możliwości wprowadzenia ustawowego zakazu używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w samochodach osobowych przewożących dzieci” w kategorii „Edukacja w walce z rakiem”, autorstwa dr hab. n. prawn. Małgorzaty Balwickiej-Szczyrby oraz dr n. med. Łukasza Balwickiego.
5. „Onko-edukatornia. Przyszłość wolna od raka” w kategorii „Edukacja w walce z rakiem”, autorstwa dr hab. Marii Świątkiewicz-Mośny oraz dr Katarzyny Kowalczewskiej-Grabowskiej.

Wszystkie projekty zostały ocenione przez niezależnych ekspertów reprezentujących dziedziny odpowiadające tematyce zgłoszonych prac. Na tej podstawie Jury w składzie: prof. dr hab. n. med. Jacek Jassem, prof. dr hab. n. med. Sergiusz Nawrocki, dr Marta Mańczuk – członkowie Zarządu Fundacji Polska Liga Walki z Rakiem oraz p. Bartosz Poliński, Prezes Zarządu Fundacji Onkologicznej ALIVIA, prof. Leszek Koczanowicz oraz Lubomir Jurczak i Anna Andrzejczak, wyłoniło laureatów konkursu.

Zwycięskim projektom przyznano granty w wysokości od 6 000 do 12 500 zł. Czas realizacji projektów wynosi sześć miesięcy.

Fundacja Polska Liga Walki z Rakiem realizuje obecnie następujące projekty:

SERWIS EDUKACYJNY DOTYCZĄCY „MEDYCYNY NIEKONWENCJONALNEJ” - adresowana do społeczeństwa strona internetowa, zawierająca rzetelną wiedzę na temat stosowanych przez chorych na nowotwory tzw. niekonwencjonalnych i komplementarnych terapii. Przedstawiamy w nim aktualne i oparte na dowodach z badań naukowych informacje, których źródłem są publikacje w recenzowanych czasopismach medycznych. W serwisie wykorzystujemy autoryzowane dane zawarte na stronie internetowej Complementary and Alternative Medicine Narodowego Instytutu Raka w USA (National Cancer Institute, NCI).
www.ligawalkizrakiem.pl/rak-niekonwencjonalnie

UTRACONE SZANSE ŻYCIOWE Z POWODU CHOROBY NOWOTWOROWEJ to interdyscyplinarny projekt badawczy, którego celem jest stworzenie nowego narzędzia uzupełniającego metodykę liczenia kosztów pośrednich w ochronie zdrowia. Choroba nowotworowa, oprócz swoich medycznych aspektów powoduje często konieczność zmiany dotychczasowego stylu życia, na przykład rezygnacji z edukacji, pracy i aktywności towarzyskich. W ramach projektu, który obejmie dużą grupę chorych na raka piersi, raka gruczołu krokowego i raka jelita grubego, będziemy się starali zidentyfikować i poddać systematycznej analizie społeczne straty wynikające z choroby nowotworowej i jej leczenia.

WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE. Pierwszą wydaną przez Fundację książką jest adresowany do lekarzy i innych pracowników ochrony zdrowia, praktyczny podręcznik pt. Jak rozmawiać z pacjentem? Anatomia komunikacji w praktyce lekarskiej (2017, Wydawnictwo IFiS PAN). Przedstawiamy w nim najbardziej skuteczne formy budowania wzajemnych relacji z chorymi na nowotwory. Naszą kolejną książką będzie adresowany do chorych poradnik pt. Jak rozmawiać z lekarzem?



Fundacja Polska Liga Walki z Rakiem jest niezależną ekspercką organizacją pozarządową, realizującą zadania w obszarze zdrowia publicznego, polityki zdrowotnej, edukacji i polityki społecznej.

Podstawę programową działań Fundacji stanowi Strategia Walki z Rakiem w Polsce 2015-2024, polski „Cancer Plan”, zawierający 101 działań, które mają zapewnić realizację 31 celów w 5 głównych obszarach: organizacji i zarządzaniu systemem zwalczania chorób nowotworowych, nauce i badaniach nad rakiem, profilaktyce, diagnostyce i leczeniu oraz jakości życia w trakcie i po zakończeniu terapii onkologicznej.

FUNDACJA POLSKA LIGA WALKI Z RAKIEM

00-151 Warszawa, ul. Nowolipki 9 b

Nr konta: 43 1050 1025 1000 0090 3068 0012 (ING)

KRS: 0000567698

NIP: 5252624493

REGON: 362083801